

Meslek Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Çağla GÜR¹, Nurcan KOÇAK², Devlet ALAKOÇ PİRİR³

Özet

Bu çalışmanın amacı Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir. MYO son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışları MYO türüne, cinsiyetlerine, yaşlarına, bursluluk durumlarına, mezuniyet sonrası çalışma beklentilerine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ve öğrencilerinin iş bulma kaygıları ile umutsuzluk davranışları arasında bir ilişkinin varlığı araştırılmıştır. Nicel olarak tasarlanan bu çalışmada genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Çalışma grubunu Turgut Özal Üniversitesi Ankara MYO ve aynı üniversitenin Sağlık Bilimleri MYO 2. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır (n=308) Araştırmada veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada “Bağımsız Gruplar t-Testi”, “Tek Yönlü Varyans Analizi, Kruskal-Wallis Varyans Analizi, Mann-Whitney U testi “Pearson Korelasyon Katsayısı Testi” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin umutsuzluk durumu ile MYO türü değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bunun yanı sıra, cinsiyetin iş bulma kaygısının ve mezuniyet sonrası çalışma durumunun öğrencilerin umutsuzluk davranışı üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu, yaş ve bursluluk durumunun ise öğrencilerin umutsuzluk davranışı üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: meslek yüksekokulu öğrencileri, üniversite, meslek, umutsuzluk

Abstract

Objective of this study is to analyze hopelessness behaviors of Vocational School final year students in terms of different variables. Whether hopelessness behaviors of Vocational School final year students differ with respect to Vocational School type, gender, age, scholarship, post-graduation professional expectation and existence of any relation between employment concerns and hopelessness behaviors are all observed in this study. Quantitative scanning model is used in the scope of this study, which is designed on the basis of qualitative approach. Working groups consists of 2nd class pupils of Turgut Ozal University Ankara Vocational School and Health Sciences Vocational School of same university (n=308). Personal data form and Beck Hopelessness scale is used as data collection means. In addition, the survey benefits from “Independent Groups t-Test”, “One-way Analysis of Variance, Kruskal-Wallis Variance Analysis, Mann-Whitney U test, “Pearson Correlation Coefficient Test”. Any meaningful difference is not found between hopelessness status of pupils and Vocational School type at the end of the research. Besides, it is identified that gender, employment concerns and post-graduation employment have impact on hopelessness behavior of pupils; whereas effect of age and scholarship status of pupils on hopelessness behavior of pupils is not meaningful.

Keywords: vocational school pupils, university, profession, hopelessness

GİRİŞ

Umutsuzluk geleceğe ilişkin negatif beklenti, bir başka deyişle kötümserlik olarak tanımlanmaktadır (Kashani, Stoys, Dandoy, Vaidya, & Reid, 1991). Amerikan Psikoloji Birliği (1997)'nin tanımına göre umutsuzluk, bireyin seçme özgürlüğünün bulunmadığı ya da seçeneklerinin sınırlı olduğunu gördüğü ve kendi adına enerjisini harekete geçiremediği öznel duygu durumudur. Bu durum, 1986 yılında Kuzey Amerika Hemşirelik Tanılama Derneği (North America Nursing Diagnosis Association-NANDA) tarafından da bir hemşirelik tanısı olarak onaylanmış ve ‘bireyin sınırlı ya da hiç alternatif göremediği veya

¹ Yrd. Doç. Dr., Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, cgur@turgutozal.edu.tr

² Yrd. Doç. Dr., Turgut Özal Üniversitesi, Sağlık Yüksekokulu, nkocak@turgutozal.edu.tr

³ Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, devletalakoc@gmail.com

kişisel seçenekler bulamadığı ve kendi yararı için enerji sarf edemediği bir durum' olarak tanımlanmıştır (Öz,2004). Umutsuzluğun en büyük özelliği hayata bakıştaki olumsuz tutumlar, kötümser yaklaşım ve başarısızlıktır (Tümkiye, 2005).

Bireyin kaygı, kızgınlık ya da umutsuzluk gibi duyguları yaşamasının temelinde olayların kendisi değil bu olaylara yönelik beklenti ve yorumlar söz konusudur. Bu duyguların temelinde de kişinin kendisine, çevresine ve geleceğe olumsuz olarak bakması yatmaktadır. İnsanların duygu ve davranışları, olayları nasıl yorumladıklarından etkilenmektedir(Kodan,2013). İstenmeyen beklenmeyen olumsuz olaylar ile bunlara ilişkin olumsuz, yerleşik ve genelleştirilmiş çıkarsamalar, umutsuzluk duygularını besleyen başlıca etmenler olarak ortaya çıkmaktadır (Yerlikaya, 2006: 21).

Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları sosyal ve ekonomik sorunlar, işsizlik gibi kendileri için öngörebildikleri durumlar umutsuzluğa yol açabilmektedir. Bir diğer ifadeyle üniversite öğrenimine devam eden öğrencilerin yaşadığı deneyimlere yanlış anlamlar yükleyebileceği, gelecekleriyle ilgili umutsuzluklar ve sıkıntılar yaşayabileceği, sorunlarına çözüm bulmada yaşadıkları sıkıntıların onları umutsuzluğa sürükleyebileceği düşünülmektedir (Şahin, 2009).

Başaran'ın 1973 yılında üniversite öğrencilerinde yaptığı bir araştırmada gençlere gelecekle ilgili duyguları sorulmuş; %60'ının 'umutlu,' %6'sının 'umutsuz,' %10'unun 'ilgisiz olduğu' ve %19'unun 'olayları akışına bıraktığı' sonucuna varılmıştır(Başaran, 2004). Kazgan'ın İstanbul'da 18-25 yaşları arasındaki gençlerde gençlik değerlerini araştırdığı çalışmasında, gençlerin %11.9'unun yaşamından hiç memnun olmadığı, %30'unun on yıl sonra Türkiye'deki sorunların aynen süreceğini ve %12.3'ünün çok daha kötü bir Türkiye beklediği bulunmuştur. (Kazgan, 2006). Gündoğar ve arkadaşları (2007) üniversite öğrencilerinin yaşam doyumlarını yordalayan etkenleri inceledikleri çalışmanın sonuçlarında, yaşam doyumu yordayıcıları arasında umutsuzluk düzeyini de ifade etmişlerdir.

Ülkemizde ve tüm dünyada meslek yüksekokulları, çeşitli iş kollarına nitelikli insan gücü yetiştiren yükseköğretim kurumlarıdır. Meslek yüksekokulları belirli mesleklere yönelik ara insan gücü yetiştirmeyi amaçlayan dört yarıyılık eğitim-öğretim sürdüren yükseköğretim kurumu statüsündedir (Akyurt,2009). Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin iki yıllık eğitim-öğretim dönemi sonunda geleceklerine ilişkin bir takım beklentileri olduğu bilinen bir gerçektir. Hayata atılma arifesinde olan meslek yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin hayata bakış açılarının geleceklerine yön verecek durumlardan biridir. Meslek yüksek okullarının çeşitlerinin ve mezuniyetlerinin sonucunda iş bulma olanaklarının onların umutsuzluk düzeyinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu araştırmada Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmış olup, bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. MYO son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışları MYO türüne göre farklılaşmakta mıdır?
2. MYO son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
3. MYO son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışları yaşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
4. MYO son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışları bursluluk durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
5. Umutsuzluk davranışları mezuniyet sonrası çalışma beklentilerine göre farklılaşmakta mıdır?
6. MYO son sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygıları ile umutsuzluk davranışları arasında bir ilişki var mıdır?

YÖNTEM

Çalışmanın Modeli

Bu çalışmada, genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İlişkisel tarama modelleri, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir (Karasar, 2005).

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu Turgut Özal Üniversitesi Ankara Meslek Yüksek Okulu ve aynı üniversitenin Sağlık Bilimleri Meslek Yüksek Okulu 2. Sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubundaki öğrencilere ilişkin kişisel bilgiler incelendiğinde; öğrencilerin 216'sı (% 70,1) kız iken, 92'si (%29,9) erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin 33'ü (% 10,7) tam burslu iken, 139'u (% 45,1) % 50 burslu, 44'ü (% 14,3) % 25 burslu ve 92'si (% 29,9) ise ücretli olarak eğitim almaktadırlar. Öğrencilerin 88'i (% 28,6) 20 yaşında ve daha küçükken, 78'i (% 25,3) 21 yaşında, 51'i (% 16,6) 22 yaşında ve 33'ü (% 10,7) 23 yaşında ve 58'i (%18,8) 24 yaş ve üzerindedir. Öğrencilerin 123'ü (%39,9) Sağlık Bilimleri MYO'na devam ederken, 185'i (%60,1) Ankara MYO'na devam etmektedir. Öğrencilerin tümü (%100) ikinci sınıf öğrencisidir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgi formu ve Beck Umutsuzluk Ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama araçları araştırmacılar tarafından 2. Sınıf öğrencilerine, ilgili yönetimden ve ders elemanlarından gerekli izinler alınarak onların uygun gördüğü zamanda derse katılan ve gönüllü olan öğrencilere uygulanmıştır. Uygulanan ölçeğin 27 tanesi bazı bölümlerin boş bırakılması ya da tümünde aynı seçeneklerin işaretlenmesi nedeniyle değerlendirme dışında tutulmuş ve 308 öğrenciden elde edilen veriler araştırma kapsamında değerlendirilmiştir.

Kişisel Bilgi Formu: Bu formda öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, bölümü, sağlık bilimleri veya mesleki bilimler yüksekokulunda olma durumu ve iş bulmaya yönelik bilgileri sorgulanmıştır.

Beck Umutsuzluk Ölçeği: Ergen ve yetişkinlere uygulanabilen, Beck, Lester ve Trexler (1974) tarafından geliştirilen Beck Umutsuzluk Ölçeği (BUÖ) kullanılmıştır. Ölçekte, bireyin geleceğe yönelik karamsarlık derecesini belirlemek amaçlanmaktadır. Sorulara "evet-hayır" şeklinde cevap verilmekte ve ölçek negatif beklentileri yansıtmaktadır. Ölçek üzerinde gerçekleştirilen faktör analizi sonucunda ölçeğin "Gelecek ile ilgili duygular ve beklentiler", "Motivasyon kaybı" ve " Umut" olmak üzere üç faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Ancak değerlendirme toplam puan üzerinden yapılmaktadır (Savaşır,1997). Alınan puanlar yüksek olduğunda bireydeki umutsuzluğun yüksek olduğu varsayılır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışması Seber ve ark., (1993) ve Durak (1994) tarafından gerçekleştirilmiştir. Beck Umutsuzluk Ölçeği umutsuzluk yakınması olan ve olmayan bireyleri birbirinden anlamlı düzeyde ayırmaktadır. (t=12.49, p<0,001) Seber ve ark., (1993) ,ölçeğin güvenilirlik çalışmalarında iç tutarlılık katsayısını .86, madde-toplam korelasyonlarını .07 ile .72, test-tekrar test güvenilirlik katsayısını .74 olarak bulmuştur. Holden ve ark. (1989), yaptıkları çalışmada güvenilirlik katsayısını 0.85 olarak bulmuşlardır. Benzer çalışmalar yapan Durak (1994)'ta iç tutarlılık katsayısını Cronbach alpha .85; madde-toplam korelasyonlarının ise .31 ile .67 arasında olduğunu belirlemiştir. Yapılan çalışmalara göre Beck Umutsuzluk Ölçeğinin geçerlik ve güvenilirliği yeterli kabul edilmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada MYO öğrencilerinin cinsiyetlerine MYO türüne göre umutsuzluk davranışlarının belirlenmesinde “Bağımsız Gruplar t-Testi” kullanılırken; öğrencilerin bursluluk durumlarına ve yaşlarına göre umutsuzluk davranışlarının belirlenmesinde “Tek Yönlü Varyans Analizi” tekniği kullanılmıştır. Verilerin analizinde mezuniyet sonrası çalışma durumu puanlarının normal dağılım göstermediği belirlenmiş olup, bu nedenle ortalamalar arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını analiz etmek için nonparametrik yöntemler kullanılmıştır. Parametrik istatistikler için normallik varsayımının karşılanmadığı durumlarda alternatif testler olarak önerilen (Büyüköztürk, 2008) ikiden fazla grup karşılaştırmalarında kullanılan Kruskal-Wallis Varyans Analizi tekniği, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışma durumlarına göre umutsuzluk davranışlarının farklılaşp farklılaşmadığının analizinde kullanılmıştır. Kruskal-Wallis testinde anlamlı çıkan değerlerin ikili karşılaştırılmasında ise Mann-Whitney U testi yapılmıştır. MYO son sınıf öğrencilerinin iş bulma kaygıları ile umutsuzluk davranışlarını arasındaki ilişkinin analizinde “Pearson Korelasyon Katsayısı Testi” kullanılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu araştırmada Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmış olup elde edilen bulgular aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1: Meslek Yüksekokulu Türüne Göre Öğrencilerin Umutsuzluk Davranışlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Toplam Puan	Sağlık Bilimleri MYO	123	4,91	4,31	306	1,441	,151
	Ankara MYO	185	4,20	4,13			
Gelecek ile ilgili uygulamalar	Sağlık Bilimleri MYO	123	1,11	1,37	306	,872	,384
	Ankara MYO	185	0,92	2,13			
Motivasyon kaybı	Sağlık Bilimleri MYO	123	2,42	2,247	306	1,663	,098
	Ankara MYO	185	2,01	1,86			
Umut	Sağlık Bilimleri MYO	123	1,33	1,66	306	-,160	,873
	Ankara MYO	185	1,36	1,54			

Tablo 1’de MYO öğrencilerinin Beck Umutsuzluk Ölçeğinden elde ettikleri puanların MYO türü değişkenine göre analizleri incelendiğinde, umutsuzluk ölçeğinin toplam puanları açısından Sağlık Bilimleri MYO öğrencilerinin puan ortalaması ($\bar{x}=4,91$), Ankara MYO öğrencilerinin puan ortalaması ($\bar{x}=4,20$), gelecekle ilgili uygulamalar alt boyutunda Sağlık Bilimleri MYO öğrencilerinin puan ortalaması ($\bar{x}=1,11$), Ankara MYO öğrencilerinin puan ortalaması ($\bar{x}=0,92$), motivasyon kaybı alt boyutu açısından Sağlık Bilimleri MYO öğrencilerinin puan ortalaması ($\bar{x}=2,42$), Ankara MYO öğrencilerinin puan ortalaması ($\bar{x}=2,01$), umut alt boyutu açısından Sağlık Bilimleri MYO öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{x}=1,33$), Ankara MYO öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{x}=1,36$)’ dir. MYO öğrencilerinin MYO türü açısından umutsuzluk davranışları motivasyon kaybı, gelecekle ilgili uygulamalar, umut ve toplam puanlar açısından 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farklılığı ifade etmemektedir.

Yapılan literatür taraması sonucunda Sağlık Bilimleri MYO öğrencileri ve sağlık dışındaki meslek yüksekokullarını umutsuzluk yönünden karşılaştıran herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Ancak bununla birlikte, Şahin (2002) yapmış olduğu

araştırmanın sonucunda BUÖ ortalama puanın edebiyat fakültesi sosyoloji bölümü öğrencilerinde 5.61, ilahiyat fakültesi öğrencilerinde 4.46 ve eğitim fakültesi sınıf öğretmenliği bölümü öğrencilerinde 3.47 olduğunu ve fakülteler arasındaki farkın anlamlı olduğunu bulmuştur. Şar ve Sayar(2012) da benzer şekilde çalışmalarında umutsuzluk puanları açısından öğrencilerin okudukları bölümler arasındaki farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşmıştır ($p<0,01$). Kırımoğlu(2010) ise Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin Beck umutsuzluk düzeyleri arasında öğrenim görülen bölümler bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. ($P>0,05$). Sağlık Bilimleri MYO ve Ankara MYO kapsamında yapılan bu çalışmanın sonuçları, Kırımoğlu'nun elde etmiş olduğu sonuçlarla paralellik göstermektedir.

Tablo 2: Cinsiyet Değişkenine Göre Öğrencilerin Umutsuzluk Davranışlarına İlişkin Bağımsız Gruplar T-Testi Sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Grup	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Toplam Puan	Kız	216	3,94	4,05	306	-3,402	,001*
	Erkek	92	5,75	4,33			
Gelecek ile ilgili uygulamalar	Kız	216	0,87	1,97	306	-1,740	,083
	Erkek	92	1,28	1,54			
Motivasyon kaybı	Kız	216	1,84	1,82	306	-4,215	,000*
	Erkek	92	2,96	2,26			
Umut	Kız	216	1,28	1,56	306	-1,104	,271
	Erkek	92	1,50	1,52			

Tablo 2’de MYO öğrencilerinin BUÖ ‘den elde ettikleri puanların cinsiyet değişkenine göre analizleri incelendiğinde, umutsuzluk ölçeğinin toplam puanları açısından kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=3,94$), erkek öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=5,75$), gelecekle ilgili uygulamalar alt boyutunda kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=0,87$), erkek öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=1,28$), motivasyon kaybı alt boyutu açısından kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=1,84$), erkek öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=2,96$), umut alt boyutu açısından kız öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=1,28$), erkek öğrencilerin puan ortalaması ($\bar{X}=1,50$)’ dir. MYO öğrencilerinin cinsiyetleri açısından umutsuzluk davranışları motivasyon kaybı ve toplam puanlar açısından 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farklılık ifade etmektedir. Buna göre erkek öğrenciler motivasyon kaybı ve toplam puanlar açısından kız öğrencilere kıyasla umutsuzluk davranışlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır.

Literatürde umutsuzluk düzeyi, cinsiyet değişkeni açısından farklı bulgulara sahiptir(Kırımoğlu,2010). Özmen ve arkadaşlarının lise öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmada erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre BUÖ’nden daha yüksek puan aldıkları saptanmıştır (Özmen ve ark., 2008). Durak Batıgün(2005)’ün 15-65 yaşları arasındaki kişilerde yaptığı çalışmada BUÖ’nin toplam ortalama puanının erkeklerde daha yüksek olduğu, ortalamanın erkeklerde 4.60, kadınlarda 3.69 olduğu gözlenirken, Derebaşı, BUÖ’nin geçerlilik çalışmasında toplam umutsuzluk ortalama puanını erkeklerde 5.09, kızlarda 4.35 olarak bulmuş ve aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu bildirmiştir(Özmen ve ark.,2008). Aydın ve arkadaşları (2013) Kodan (2013) ve Dereli ve Kabataş (2009) yapmış oldukları araştırmalar sonucunda benzer bulgular elde etmiştir. Erkeklerde umutsuzluğun daha yüksek olmasının toplumumuzda erkeğe yüklenen rol ile ilişkili olduğu ileri sürülebilir (Özmen ve ark., 2008). Bununla birlikte, bu konuda belli bir değerlendirmede bulunabilmek için yeni araştırmalar yapılmasına gereksinim duyulmaktadır.

Bunların dışında, Kırımoğlu (2010)'nun Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerin Beck umutsuzluk düzeyleri arasında cinsiyetler bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı bulunmuştur. Benzer şekilde, Aydın ve ark.(2013) da yaptıkları çalışmada öğrencilerin cinsiyet ile umutsuzluk puanları arasında anlamlı ilişki olmadığı sonucuna varmışlardır.

Cinsiyet değişkeni açısından literatürde ortaya çıkan bu farklılıklar; toplumumuzda erkek ve bayanların farklı roller üstlenmesinden ve toplumumuzun erkek ve bayanlara yüklemiş olduğu farklı ödevlerden kaynaklanıyor olabilir. Bu bağlamda; erkeğin ailenin geçimini sağlamaya yönelik üstlendiği rol ve ödevin, bayanın ev işleri ve çocuk bakımında üstlendiği rol ve ödevden farklı olduğunu söylenebilir.(Kırımoğlu,2010). Bu duruma ilişkin bir çalışmada; erkeklerin, geleneksel rol çerçevesinde bir an önce bir iş sahibi olmak istedikleri ve yoğun çevre baskısı altında kendilerini hissettikleri için kızlardan daha çok geleceğe ilişkin olumsuz beklentilere sahip olabilecekleri (Ceyhan,2004) yorumlanmaktadır.

Tablo 3: MYO Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışlarının Yaş Değişkenine Göre N, \bar{X} , Ss Değerleri

Ölçek Alt Boyut	Bursluluk Durumu	N	\bar{X}	Ss
Toplam Puan	20 yaş ve küçük	88	4,102	3,865
	21 yaş	78	4,935	4,867
	22 yaş	51	3,862	3,521
	23 yaş	33	5,515	4,969
	24 yaş ve büyük	58	4,431	3,821
Gelecek ile ilgili uygulamalar	20 yaş ve küçük	88	1,056	2,705
	21 yaş	78	1,051	1,519
	22 yaş	51	,7647	1,193
	23 yaş	33	1,272	1,606
	24 yaş ve büyük	58	,896	1,293
Motivasyon kaybı	20 yaş ve küçük	88	2,056	1,809
	21 yaş	78	2,397	2,269
	22 yaş	51	1,960	1,832
	23 yaş	33	2,666	2,327
	24 yaş ve büyük	58	1,982	1,986
Umut	20 yaş ve küçük	88	1,227	1,544
	21 yaş	78	1,487	1,821
	22 yaş	51	1,039	1,215
	23 yaş	33	1,575	1,581
	24 yaş ve büyük	58	1,500	1,392

MYO öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının yaş değişkenine göre N, \bar{X} , Ss değerleri incelendiğinde toplam puanlar açısından en yüksek ortalamayı ($\bar{X}=5.51$) 23 yaş grubu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, ($\bar{X}=3.86$) 22 yaş grubunda yer alan öğrenciler elde etmişlerdir. Gelecek ile ilgili uygulamalar alt boyutunda en yüksek ortalamayı ($\bar{X}=1.27$) 23 yaş grubu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, ($\bar{X}=.764$) 22 yaş grubunda yer alan öğrenciler elde etmişlerdir. Motivasyon kaybı alt boyutunda en yüksek ortalamayı ($\bar{X}=2.66$) 23 yaş grubu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, ($\bar{X}=1.96$) 22 yaş grubunda yer alan öğrenciler elde etmişlerdir. Umut alt boyutunda en yüksek ortalamayı ($\bar{X}=1.57$) 23 yaş grubu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, ($\bar{X}=1.03$) 22 yaş grubunda yer alan öğrenciler elde etmişlerdir. Buna göre tüm alt boyut ve toplam puanlar açısından 23 yaş grubu öğrencileri diğer yaş grubundaki öğrencilere kıyasla daha umutsuzluk davranışlarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. Gruplar arası ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4: MYO Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışlarının Yaş Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek Alt Boyut	vk	sd	kt	ko	F	p
Toplam Puan	Gruplar arası	4	83,683	20,921	1,181	,319
	Gruplar içi	303	5367,265	17,714		
	Toplam	307	5450,948			
Gelecek ile ilgili uygulamalar	Gruplar arası	4	6,388	1,597	,455	,769
	Gruplar içi	303	1063,612	3,510		
	Toplam	307	1070,000			
Motivasyon kaybı	Gruplar arası	4	17,546	4,386	1,065	,374
	Gruplar içi	303	1247,633	4,118		
	Toplam	307	1265,179			
Umut	Gruplar arası	4	10,706	2,676	1,115	,350
	Gruplar içi	303	727,424	2,401		
	Toplam	307	738,130			

MYO öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının yaş değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde; toplam puanlar [F(4-303)= 1.181, p>05], gelecek ile ilgili uygulamalar [F(4-303)= .455, p>05], motivasyon kaybı [F(4-303)= 1.065, p>05] ve umut F(4-303)= 1.115, p>05] alt boyutları açısından umutsuzluk puanlarının farklılaşmadığı (p>.05) saptanmıştır.

Şahin(2002)'in üniversite öğrencileriyle yapmış olduğu çalışmanın sonucunda, BUÖ ortalama puanlarının yaş değişkeninden etkilenmediğini bulmuştur. Tercanlı ve Demir (2012), Aras(2011), Dereli ve Kabataş (2009) ve Tuzcuoğlu (1989) da yapmış oldukları çalışmaların sonucunda benzer bulgular elde etmişlerdir. Benzer şekilde, Durak ve Palabıyıkoğlu (1994)'nun Beck Umutsuzluk Ölçeği Geçerlilik Çalışması konulu araştırmasında, örneklem yaş açısından 15-25, 26-40 ve 41-65 olmak üzere üç gruba ayrılmış ve yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu sonuçlar, araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

Tablo 5: MYO Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışlarının Bursluluk Durumlarına Göre N, \bar{X} , Ss Değerleri

Ölçek Alt Boyut	Bursluluk Durumu	N	\bar{X}	Ss
Toplam Puan	Tam burslu	33	3,9394	3,55263
	%50 burslu	139	4,9784	4,26898
	%25 burslu	44	4,1591	4,01128
	Ücretli	92	4,0978	4,42038
Gelecek ile ilgili uygulamalar	Tam burslu	33	,6364	1,05529
	%50 burslu	139	1,0719	1,42259
	%25 burslu	44	,7727	1,27341
	Ücretli	92	1,1304	2,72642
Motivasyon kaybı	Tam burslu	33	1,9394	2,07574
	%50 burslu	139	2,4101	2,05650
	%25 burslu	44	1,9091	1,68189
Umut	Ücretli	92	2,0435	2,11698
	Tam burslu	33	1,3636	1,34206
	%50 burslu	139	1,4604	1,55697
Umut	%25 burslu	44	1,4091	1,74300
	Ücretli	92	1,1522	1,51864

MYO öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının bursluluk durumlarına göre N, \bar{X} , Ss değerleri toplam puanlar açısından en yüksek ortalamayı (\bar{X} =4.97) % 50 burslu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, (\bar{X} =3.93) tam burslu öğrenciler elde etmişlerdir. Gelecekle ilgili uygulamalar alt boyutunda en yüksek ortalamayı (\bar{X} =1.13) ücretli öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, (\bar{X} =.636) 22 tam burslu öğrenciler elde etmişlerdir.

Motivasyon kaybı alt boyutunda en yüksek ortalamayı ($\bar{X}=2.41$) % 50 burslu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, ($\bar{X}=1.90$) % 25 burslu öğrenciler elde etmişlerdir. Umut alt boyutunda en yüksek ortalamayı ($\bar{X}=1.46$) % 50 burslu öğrenciler elde ederken en düşük ortalamayı ise, ($\bar{X}=1.15$) ücretli öğrenciler elde etmişlerdir. . Gruplar arası ortalamalar arasında anlamlı fark olup olmadığı tek yönlü varyans analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçları Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: MYO Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışlarının Bursluluk Durumlarına Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek Alt Boyut	vk	sd	kt	ko	F	p
Toplam Puan	Gruplar arası	3	62,128	20,709	1,168	,322
	Gruplar içi	304	5388,820	17,726		
	Toplam	307	5450,948			
Gelecek ile ilgili uygulamalar	Gruplar arası	3	8,921	2,974	,852	,466
	Gruplar içi	304	1061,079	3,490		
	Toplam	307	1070,000			
Motivasyon kaybı	Gruplar arası	3	14,211	4,737	1,151	,329
	Gruplar içi	304	1250,967	4,115		
	Toplam	307	1265,179			
Umut	Gruplar arası	3	5,455	1,818	,754	,520
	Gruplar içi	304	732,675	2,410		
	Toplam	307	738,130			

MYO öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının bursluluk durumu değişkenine göre tek yönlü varyans analizi sonuçları incelendiğinde; toplam puanlar [F(3-304)= 1.168, p>05], gelecek ile ilgili uygulamalar F(3-304)= .852, p>05], motivasyon kaybı F(3-304)= 1.151, p>05], ve umut F(3-304)= .754, p>05], alt boyutları açısından umutsuzluk puanlarının farklılaşmadığı (p>.05) saptanmıştır.

Aydın ve arkadaşları (2013) öğrencilerin akademik başarı durumu ile umutsuzluk puanları arasında anlamlı ilişki olduğu saptamıştır. Bu çalışma sonucunda bursluluk durumu değişkeni ile umutsuzluk davranışı arasında anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte, gerek BUÖ toplam puan, gerek alt boyutlar bazında tam burslu öğrencilerin ücretli öğrencilerden daha düşük puan aldıkları görülmektedir. BUÖ puanlarının yükselmesinin umutsuzluğun artması şeklinde yorumlandığı göz önünde bulundurulacak olursa, tam burslu öğrencilerin gerek genel toplam gerekse alt ölçek puanları yönünden daha umutlu bir bakış açısına sahip oldukları ifade edilebilir.

Tablo 7: MYO Öğrencilerinin Mezuniyet Sonrası Çalışma Beklentilerine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Sonuçları

Ölçek Alt Boyut	Mezuniyet Sonrası Çalışma Beklentileri	N	Sıra ortalaması	Sd	X ²	P	Anlam
Toplam Puan	Aile Yanında	16	188.66	2	8.75	.013*	1-2 2-3
	Mezun Olunan Alanda	219	145.16				
	Kararsızım	73	175.03				
Gelecek ile ilgili uygulamalar	Aile Yanında	16	181.25	2	7.95	.019*	2-3
	Mezun Olduğum Alanda	219	146.46				
	Kararsızım	73	172.75				
Motivasyon kaybı	Aile Yanında	16	192.53	2	6.86	.032*	1-2 2-3
	Mezun Olduğum Alanda	219	146.76				
	Kararsızım	73	169.38				
Umut	Aile Yanında	16	143.44	2	3.76	.152	-----
	Mezun Olduğum Alanda	219	149.73				
	Kararsızım	73	171.24				

MYO öğrencilerinin mezuniyet sonrası çalışma durumlarına ilişkin umutsuzluk davranışları Kruskal-Wallis Varyans Analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan istatistiksel analizler sonucunda elde edilen sıra ortalamaları incelendiğinde umutsuzluk ölçeği toplam puanları $\chi^2(sd=2, n=308)= 8.75$, gelecekle ilgili uygulamalar alt boyutunda $\chi^2(sd=2, n=308)= 7.95$ ve motivasyon kaybı alt boyutunda $\chi^2(sd=2, n=308)= 6.86$ açısından 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı farklılık saptanmıştır. Farkın kaynağını belirlemek amacıyla ikili grup karşılaştırılmaları için Mann Whitney U-Testi uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, incelendiğinde umutsuzluk ölçeği toplam puanları ve motivasyon kaybı alt boyutu açısından farkın kaynağını mezuniyet sonrası kendi alanında çalışmak isteyen öğrenciler oluşturmaktadır. Buna göre toplam puanlar açısından en yüksek ortalamayı mezuniyet sonrası ailelerinin yanında çalışacaklar elde ederken, en düşük ortalamayı ise, mezuniyet sonrası kendi alanında çalışmak isteyen öğrenciler elde etmişlerdir. Gelecek ile ilgili uygulamalar alt boyutunda ise, farkın kaynağını mezuniyet sonrası kendi alanında çalışmak isteyen öğrenciler ile mezuniyet sonrası çalışma durumu konusunda kararsız olan öğrenciler oluşturmaktadır. Buna göre mezuniyet sonrası çalışma durumu konusunda kararsız olan öğrenciler, mezuniyet sonrası kendi alanında çalışmak isteyen öğrencilerle kıyaslandığında daha yüksek puan ortalaması elde etmişlerdir.

Elde edilen veriler doğrultusunda, mezun oldukları alanda çalışmak isteyenlerin gerek toplam puan gerek gelecek ile ilgili uygulamalar ve motivasyon kaybı boyutlarında daha düşük sıra ortalamalarına sahip oldukları ifade edilebilir. Bu durumda, ölçekten alınan puanın yüksek olmasının umutsuzluk durumuna işaret ettiği gerçeğinden yola çıkılacak olursa, kendi alanında çalışmak isteyenlerin kararlı olduğu, diğerlerine oranla daha motive olduğu, geleceğe daha güvenle yaklaştığı düşünülebilir. Ailenin yanında çalışmayı düşünenlerin umut alt boyutu haricinde sıra ortalamalarının yüksek olması ise aileyi sığınacak bir liman olarak görmeleri ve kendilerinden çok ailelerine güvenmeleri durumlarının söz konusu olabileceğini düşündürmektedir. Yine mezuniyet sonrası çalışma durumu ile ilgili olarak kararsız olma durumunun da umutsuzluğu artırıcı bir etmen olduğu ifade edilebilir. Bunların dışında, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun (%71, n=219) mezun olunan alanda çalışmayı düşündükleri görülmektedir. Ailesinin yanında çalışmayı düşünenlerin sayısı ise oldukça azdır.

Kırımoğlu(2010)'nun Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencileriyle gerçekleştirdiği çalışmada öğrencilerden "mezun olduğumda iş bulabilirim" diyenlerle, "iş bulamam" diyenler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiş olup ($P<0,05$), mezun olduğumda iş bulamam diyenlerin Beck umutsuzluk puanlarının daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bunun yanı sıra, üniversite son sınıf öğrencilerinin iş bulma konusunda endişeli (%52) ve umutsuzluk puanlarının yüksek olduğu (Dereli ve Kabataş, 2009) ve mezun olduklarında iş bulamayacağını düşünenlerin, iş bulacağını düşünenlere göre daha fazla umutsuzluk yaşadıkları (Ceyhan,2004) tespit edilmiştir. Bu durum mezun olduğunda istihdam kaygısı taşıyan katılımcılar açısından değerlendirildiğinde, istihdam kaygısının umutsuzluk düzeyini arttığı ve iş bulabilme kaygısının katılımcılar üzerindeki umutsuzluk etkisini arttırdığı şeklinde yorumlanabilir. Aydın ve arkadaşları (2013) Sağlık Yüksekokulu ve Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinin çoğunluğunun mezuniyet sonrası iş bulma endişesi yaşamadığını, ancak yaşayanların oranının (% 35.6) yadsınamayacak kadar yüksek olduğunu ifade etmektedirler.

Tablo 8: MYO Öğrencilerinin Umutsuzluk Davranışları İle İş Bulma Kaygıları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Basit Korelasyon Sonuçları

	Ölçek Alt Boyutları	Toplam	Gelecekle İlgili Uygulamalar	Motivasyon Kabı	Umut
	Pearson Correlation	-.217	-.080	-.192*	-.180*
İş Bulma Kaygısı	P	.000	.161	.001	.001
	N	308	308	308	308

Tablo 8 incelendiğinde, öğrencilerinin umutsuzluk davranışları ile iş bulma kaygıları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapılan korelasyon sonuçları incelendiğinde öğrencilerin iş bulma kaygıları ile umutsuzluk davranışı toplam puanları ($r = -.217, p < .01$) ve motivasyon kaybı alt boyutu ($r = -.192, p < .01$) ve umut alt boyutu ($r = -.180, p < .01$) arasındaki ilişkinin yüksek düzeyde, negatif yönde bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Buna göre öğrencilerin iş bulma kaygıları arttıkça motivasyonları ve umutları düşmektedir.

Aydın ve arkadaşları (2013) iş bulma kaygısı ve umutsuzluk puanları arasında anlamlı bir ilişki olduğunu saptamıştır. İşsiz kalan ya da işsiz kalmaktan korkan kişi yaşamını sürdürmede, ileriye bakışında umutsuzluk görürse yaşam doyumu olumsuz etkilenmekte (Aytaç, 2002; Yüksel, 2003), bu durum da Umutsuzluk Ölçeği puanlarının yükselmesine, motivasyonun düşmesine neden olabilmektedir. Araştırma bulgularının, Aydın ve arkadaşlarının bulgularıyla örtüştüğü ifade edilebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, Meslek Yüksekokulu son sınıf öğrencilerinin umutsuzluk davranışlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin umutsuzluk durumu ile MYO türü değişkeni arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bunun yanı sıra, cinsiyetin iş bulma kaygısının ve mezuniyet sonrası çalışma durumunun öğrencilerin umutsuzluk davranışı üzerindeki etkisinin anlamlı olduğu, yaş ve bursluluk durumunun ise öğrencilerin umutsuzluk davranışı üzerindeki etkisinin anlamlı olmadığı bulunmuştur.

Öğrencilerin istedikleri mesleklere sahip olacakları, kendilerini yetkin ve mutlu hissedecekleri bölümlerde eğitim görmeleri onların daha umutlu bir bakış açısına sahip olmalarını destekleyebilir. Bu bağlamda gerek lise döneminde etkin meslek tanıtımlarının, gerek üniversite eğitime geçildikten sonra mesleğe ilişkin çalışma alanları konusunda öğrencilere bilgi verilmesinin, alandaki profesyonellerle akademik buluşma ortamları sunulmasının etkili olacağı düşünülmektedir.

Bunun yanı sıra, bu çalışmanın Turgut Özal Üniversitesi bünyesindeki meslek yüksekokulları kapsamında yürütülmüş olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Turgut Özal Üniversitesi bir vakıf üniversitesidir. Daha genellenebilir sonuçlara ulaşılabilmesi açısından, Türkiye genelinde, farklı öğrenci profiline sahip olma durumu olan hem devlet, hem de vakıf üniversitelerinde daha fazla sayıda örnekleme çalışılmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akyurt, N.(2009). Meslek Yüksekokulları Ve Marmara Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Genel Profili. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*, 4(11):175-189.
- Aras, A.(2011). Müzik Bölümü Lisans Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi: Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Örneği. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 31, Sayı 2 (2011): 509-524
- Aydın, M., Erdoğan,S., Yurdakul,M. ve Eker,A. (2013). Sağlık Yüksekokulu Ve Sağlık Meslek Lisesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyleri. *SDÜ Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1):1-6
- Aytaç, S. (2002). İşsizliğin Çalışan Birey Üzerindeki Etkisi: İşsizlik Kaygısı. *İş-Güş Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi*, 4(2).
- Başaran F. (2004). Geçiş Döneminde Türkiye: Değişim, Gelişim Tutumlar ve Değerler. Ankara, Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Beck A.T. ve ark. (1974). The Measurement Of Pessimism. The Hopelessness Scale. *Journal of Consult Clinic Psycholgy*, 42: 861-865
- Ceyhan, A.A.,(2004). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğretmen Adaylarının Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (1) 91-101, Eskişehir, 2004.
- Dereli, F., Kabataş, S.(2009). Sağlık Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencilerinin İş Bulma Endişeleri. ve Umutsuzluk Düzeylerinin Belirlenmesi. *Yeni Tıp Dergisi*, 26:31-36.
- Durak A, Palabıyıkoglu(1994). R. Beck Umutsuzluk Ölçeği Geçerlilik Çalışması. *Kriz Dergisi*, 2:311-319.
- Durak Batıgün A.(2005). İntihar Olasılığı: Yaşamı Sürdürme Nedenleri, Umutsuzluk Ve Yalnızlık Açısından Bir İnceleme. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2005; 16:29-39.
- Gündoğar, D, Gül, S.S., Uskun, E., Demirci, S., Keçeci, D. (2007). "Üniversite Öğrencilerinde Yaşam Doyumunu Yordayan Etkenlerin İncelenmesi", *Klinik Psikiyatr*, 10:14-27.
- Holden R.R. (1989) Suicide, Hopelessness And Social Desirability: A Test Of An İnteractive Model. *J Consult Clin Psychology*, 74: 500-504.
- Kashani, J.H., Stoys, M.S., Dandoy, A.C., Viadya, A.F., & Reid, J.C. (1991). Correlates of Hopelessness İn Psychiatrically Hospitalized Children. *Comprehensive psychiatry*,32(4), 330-337.
- Kazgan G.(2006). İstanbul Gençliği: Gençlik Değerleri Araştırması. İstanbul, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Kırmoğlu,H.(2010). Türkiye'deki Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu Son Sınıf Öğrencilerinin İstihdam Sorunu Açısından Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 18(1): 37-46.
- Kodan, S.(2013). Üniversite Öğrencilerinde Umutsuzluk Ve Akılcı Olmayan İnanışlar Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 112, 175-190
- Öz F. (2004). Sağlık Alanında Temel Kavramlar. Ankara, İmaj, s.229-275.
- Özmen,D., Dündar, P.E., Çetinkaya A.Ç., Taşkın,O.ve Özmen,E. (2008). Lise Öğrencilerinde Umutsuzluk Ve Umutsuzluk Düzeyini Etkileyen Etkenler. *Anatolian Journal of Psychiatry* , 9:8-15.
- Savaşır I, Şahin NH.(1997). Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Ankara, Türk Psikologlar Derneği Yayınları.
- Seber G, Dilbaz N, Kaptanoğlu C, Tekin D. (1993).Umutsuzluk Ölçeği: Geçerlilik Ve Güvenirliği. *Kriz Dergisi*, 1(3):139-142.
- Şahin A.(2002). İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*,13:143-157.

- Şahin,C.(2009) “Eğitim Fakültesinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Umutsuzluk Düzeyleri”, *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, Sayı 27, s.271 -286.
- Şar, A. ve Sayar, B. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Mizah Tarzları İle Umutsuzluk Ve Boyun Eğici Davranışları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi, *International Journal of Human Sciences* [Online]. 9(2), 1702-1718.
- Tercanlı,N. ve Demir,V. (2012). Beck Umutsuzluk Ölçeğinin Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi(Gümüşhane İli Örneği). *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi / Gümüşhane University Journal of Health Sciences*. 1(1): 29-40.
- Tuzcuoğlu S.(1989). *Korunmaya Muhtaç Çocukların Ergenlik Problemleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara -1989.
- Tümkaya, S. (2005). “Ailesi Yanında Ve Yetiştirilme Yurdunda Kalan Ergenlerin Umutsuzluk Düzeylerinin Karşılaştırılması”, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Güz, sayı 3(4), s. 445-457.
- Yerlikaya, İ.(2006). “Bilişisel-Davranışçı Yaklaşım Ve Hobi Terapiye Dayalı “Umut Eğitimi Programlarının İlköğretim Öğrencilerinin Umutsuzluk Düzeyine Etkisi”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yüksel, İ. (2003). İşsizliğin Psiko-Sosyal Sonuçlarının İncelenmesi (Ankara Örneği), *Cumhuriyet Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 4(2): 21-38.

*Analysis of Hopelessness Behavior of Vocational School Final Year Students In
Terms of Different Variables*

Çağla GÜR⁴, Nurcan KOÇAK⁵, Devlet ALAKOÇ PİRİR⁶

Summary

PURPOSE

Hopelessness is defined as negative future expectations or in other words, pessimism (Kashani, Stoys, Dandoy, Vaidya, & Reid, 1991). The striking characteristics of hopelessness is negative attitudes, pessimistic approaches and failures (Tumkaya, 2005). Social and economic problems of university students and unemployment matters may result with hopelessness (Sahin, 2009). Vocational schools are higher education institutions training qualified manpower for various working areas. Perspective of vocational school final year students on life is one of the factors that shape the future of students. It is anticipated that types of vocational schools and employment possibilities after their graduation have impact on their hopelessness level. Objective of this study is to analyze hopelessness behaviors of Vocational School final year students in terms of different variables. Whether hopelessness behaviors of Vocational School final year students differ with respect to Vocational School type, gender, age, scholarship, post-graduation professional expectation and existence of any relation between employment concerns and hopelessness behaviors are all observed in this study.

METHOD

Quantitative scanning model is applied in the scope of this study. Quantitative scanning model is a research model aiming to identify existence and degree of change between two and more variables (Karasar, 2005). Working groups consists of 2nd class pupils of Turgut Ozal University Ankara Vocational School and Health Sciences Vocational School of same university (n=308). Personal data form and Beck Hopelessness scale is used as data collection means. Personal Data form questions age, gender, department of students, their existence whether at health sciences or vocational sciences and their ideas about employment.

Beck Hopelessness Scale: Beck Hopelessness Scale (BHS) developed by Beck, Lester and Trexler (1974) and applied to adults and adolescents is used. With respect to the factor analysis realized based on the scale, it is identified that the scale consists of three factors named "Feelings and expectations about the future", "loss of motivation" and "Hope". However, evaluation is made over total score (Savasir, 1997). It is assumed that the higher score results with higher hopelessness level. Validity and reliability of Beck Hopelessness Scale is accepted sufficient. (t=12.49, p<0,001, Cronbach alpha .85; test-repetition test coefficient of confidence .74); (Seber et al.,1993), (Durak,1994) (Holden et al.1989). The survey benefits from "Independent Groups t-Test", "One-way Analysis of Variance, Kruskal-Wallis Variance Analysis, Mann-Whitney U test, "Pearson Correlation Coefficient Test".

⁴ Assist. Prof. Dr., Turgut Özal University, School of Health, cgur@turgutozal.edu.tr

⁵ Assist. Prof. Dr., Turgut Özal University, School of Health, nkocak@turgutozal.edu.tr

⁶ Assist. Prof. Dr., Selçuk University, Faculty of Health Sciences, devletalakoc@gmail.com

RESULT AND CONCLUSION

Any meaningful difference is not found between hopelessness status of pupils and Vocational School type at the end of the research. Results of this study performed at Health Sciences Vocational School and Ankara Vocational School are in line with outcomes of Kırımlioğlu.

Hopelessness behavior in terms of genders of vocational school students represent 0.05 level of significance with respect to loss of motivation and total scores. Accordingly, it is found that male students reflect higher hopelessness behaviors when compared to the female students in terms of loss of motivation and total score. Other researches supporting or not supporting such findings are available (Kırımlioğlu, 2010; Özmen et al. 2008; Durak, Batıgün, 2005; Aydın et al.,2013; Kodan., 2013; Dereli and Kabataş., 2009; Ceyhan,2004)

The highest average of hopelessness behaviors is found at age group of 23 (\bar{x} =5,515); whereas, this figure is lowest among vocational school students of age 22 (\bar{x} =3,862). Hopelessness score does not differ with respect to total scores and sub-dimensions. According to a study of Şahin (2002) Tercanlı and Demir (2012), Aras (2011), Dereli and Kabataş (2009) and Tuzcuoğlu (1989), Durak and Palabıyıkıoğlu (1994), above research findings are supported. The highest average of hopelessness behavior among vocational school students is identified among 50% scholarship (\bar{x} = 4,9784); however, the lowest average is obtained among full scholarship students (\bar{x} =3,9394).

According to Kruskal-Wallis Analysis of Variance regarding hopelessness behavior of vocational school students with respect to post-graduation employment condition, 0.05 level of significance is identified on hopelessness scale total scores. The highest average is represented by students to be employed by families after their graduation; whereas, the lowest score is obtained by those planning to work in their relevant fields. Study of Kırımlioğlu (2010), Dereli and Kabataş (2009), Ceyhan (2004) and Aydın et al. (2013) has similar findings.

Score of hopelessness does not differ in terms of total scores and sub-dimensions and according to scholarship variable ($p>.05$). High degree of negative relation exists between hopelessness behavior, employment concerns and accordingly, loss of motivation and total score. A study of Aydın et al. (2013) supports above findings.